

Dagthema: 'Leven ons gegeven'

Overweging 10 december 2017 – Diana Vernooij

Lector: Thea van Deijl

*“... Als ik mijn ei gelegd heb, de tuin omgespit,
de overweging geschreven, de berg beklommen of
als ik de ogen van mijn zieke broer heb zien glimmen door ons gesprek
– dan is dat níet iets waar ik een extra beloning voor hoeft te hebben ...”*

Eerste lezing: 1 Samuël 2:1-10

Tweede lezing: Uit het antwoord op vraag 54

Openingsgebed A. Jansen, 1936

“Kort is 't leven ons gegeven,
Daarom neem het wel in acht
Want het heden te verlengen
Of het gisteren weer te brengen
Staat niet in des menschen macht.“

Openingslied Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal
Neerdalen als dauw uit de hemel,
als regen uit zware wolken zal de Gerechte.

Gij die voor mij de ruimte schiep:
aarde en hemel bij name riep,
die alles deed wat moest gedaan
opdat een mens maar zou bestaan.

Woestijn waar eens te leven was.
Uw naam verstoven als stof en as.
Geen lover, schaduwrijk, geen bron,
alsof Gij nooit met ons begon.

Keer nog uw aangezicht tot hier.
Verzacht mijn hart, wek mijn ogen weer,
dat niet wat Gij hebt aangeplant
wordt uitgeroeid door mensenhand.
Neerdalen als dauw uit de hemel,
als regen uit zware wolken zal de Gerechte.

Welkom en inleiding

Goedemorgen lieve mensen, welkom, fijn dat jullie hier zijn. De sneeuw is weggesmolten in nattigheid buiten en binnen houden we elkaar warm. Het is 2e adventszondag. Deze advent hebben we als thema meegegeven: Ons is gegeven. Dat klinkt op het eerste gezicht passief maar dat is het niet. Iets is je pas gegeven als je het ook aanneemt, als je het weet te aanvaarden, precies zoals het is.

Als we zeggen Vrede ons gegeven – het thema van vorige week, of Liefde ons gegeven – het thema van volgende week – dan kan ons dat doen beseffen dat ons een groot geschenk is gegeven. En om dat geschenk uit te pakken, zullen wij het ook echt daadwerkelijk moeten aanvaarden zoals het is, hier en nu. Vrede bestaat, maar vaak is het er niet. Liefde bestaat maar om het tot een liefde te maken die bergen verzet, zullen haar eerst moeten aannemen, er 'ja' tegen zeggen. Hoe kunnen we het anders tot bloei brengen?

Het leven is ons gegeven en hoeveel energie verspillen we niet in gemopper, gezocht naar een ander leven en ontevreden gedachten?

Kerstsfier

Mijn facebookvriend Ton, die in Frankrijk woont, schreef deze week op zijn pagina:

“Het Franse dorpje is in Kerstsfier.

Vandaag de burgemeester de hand geschud.

Wat wil ik nog meer? Dit is leven.”

Ja, zo is het leven, Kerstsfier en iemand vriendelijk de hand schudden. Het gaat er niet om of je gelukkig of blij bent. Normaal gesproken ben je blij als het je goed gaat en je bent ongelukkig als je tegenslag hebt of ziek ben. Maar levensvreugde is er niet van afhankelijk of het je goed gaat of niet. Levensvreugde is een eindeloze bron van verwondering en goedheid en vandaag gaan we het er uitgebreid over hebben.

Thea wil jij de 2e adventskaars aansteken?

Thea en ik wensen ons allen een vreugdevolle viering.

Gebod om vergeving

Soms vluchten we,
vluchten we van onze medemens en van jou, God,
Soms vergeten we het verdriet van de anderen,
en vluchten we van onszelf,
vergeten we ons ware bestaan.

Soms zoeken we licht,
en vergeten we de ander in de duisternis;
zoeken we liefde,
en laten we de ander verkommeren;
zoeken we tijdsbesteding
en rennen aan onszelf voorbij.

Krachtige en Tedere,
vergeef ons onze kleinmoedigheid
en steun ons,
opdat we kunnen leven
met open ogen en open armen.

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Naar jou sta ik op in de morgen,
roep ik de uren bid het licht,
stropel om water.

Naar jou dorst ik door de middag.
Lichaam ben ik, ziel, smee ik.
Met de schaduwen val ik.

Naar jou woel ik in de nacht.
Slaap je? Raak mij aan,
dat ik rust vind
en naar jou opsta in de morgen.

Eerste lezing: 1 Samuël 2:1-10

Lofzang van Hanna

"Nu juicht mijn hart dankzij de Levende,
fier heft mijn hoofd zich op, dankzij de Levende,
mijn mond spreekt vrijmoedig tegen mijn vijanden,
want dankzij uw hulp beleef ik vreugde.
Geen is er heilig als de Levende,
er is geen andere god dan u, geen rots is er als onze God.
Gebruik toch geen grote woorden,
blaas niet zo hoog van de toren,
want de Levende is een alwetende God:
door hem worden onze daden gewogen.

De boog van de helden is gebroken,
en wie wankelen weten zich gesterkt.
Die genoeg hadden, verkopen zich voor brood,
en wie hongerden zijn verzadigd.
De onvruchtbare baart zeven zonen,
en wie veel kinderen heeft, verwelkt.
De Levende doet sterven en doet leven,
zendt naar het dodenrijk en leidt eruit omhoog.
De Levende maakt arm en hij maakt rijk,
vernedert diep en heft hoog op.
Hij verheft uit het stof wie berooid is,
uit het vuil tilt hij op wie alles ontbeert.
Hij laat hen wonen bij hooggeplaatsten,
hij houdt een ereplaats voor hen vrij.
Van de Levende zijn de pijlers der aarde
waarop hij de wereld heeft vastgezet.

Die hem trouw zijn, behoedt hij op hun pad,
maar de zondaars komen om in het duister.
Ontoereikend is de menselijke kracht:
wie het opneemt tegen de Levende wordt gebroken,
vanuit de hemel dondert hij hun toe.
De Levende spreekt recht over heel de aarde,
hij geeft macht aan de koning die hij kiest
en verhoogt het aanzien van zijn gezalfde."

pag. 3

Lied

Huub Oosterhuis / Bernard Huijbers

Als vrijheid was wat vrijheid lijkt,
wij waren de mensen niet die wij nu angstig zijn-
wij zaaiden bronnen uit in de woestijn,
wij oogstten zeeën zonder te vervaren.

Wij, tussen moed en wanhoop. Waarom weten
wij wel wat leven is, maar leven niet?
Soms gaan wij op de vleugels van een lied
en durven onze zwaartekracht vergeten.

Verlangen, pijn van onbekende duur:
turen de verte in, niet kunnen laten
een stad te zien, een tuin, doorschijnend water -
dan valt de nacht over het middaguur.

Maar voorgevoel van liefde duurt het langst,
heugenis aan het woord in den beginne,
licht, ongebroken valt het bij ons binnen.
Even zijn wij ontkomen aan de angst.

Als vrijheid was wat vrijheid lijkt, wij waren
de mensen niet die wij nog angstig zijn-
wij zouden niet meer vluchten voor de pijn,
en voor de grootste liefde niet vervaren.

Tweede lezing

Maurice Knegt, cybermonnik BOS rtv

Uit het antwoord op vraag 54

“Een kat die loert naar een mus op een bladerloze tak tegen een kraakheldere winterhemel.
Het geschreeuw van kinderen als de schoolbel gaat.
De maffe geur van te lang gedragen sokken.
De zoetzure sappen van een geelgroene appel.
En het ik dat daarvan geniet.
Alles doet er toe, zonder onderscheid. Alles is dit leven, jouw leven, op deze plek en in dit
moment. Alles komt precies hier samen in een diepe en fundamentele verbondenheid. Hier,
waar jij nu bent.
Alles ademt een stille, maar intense, stromende vreugde van hier te zijn, dit te zijn, dit met
alles resonerende, wonderlijke, schitterende, alles omvattende en onbegrijpelijke lichaam.”

Overweging

Leven ons gegeven, het thema van vandaag heb ik gekozen ruim vóóordat mijn oudste broer Jos twee weken geleden overleed. Ik wist dat hij stervend was en het is dus niet voor niets dat ik dit thema koos. Ons is het leven gegeven, zo vanzelfsprekend dat we er meestal pas bij stilstaan als het niet meer vanzelfsprekend is. Een mens die je wel heel eigen was sterft. Dat is pijnlijk en confronterend. Juist omdat ons eigen leven en dat van onze dierbaren zo kwetsbaar is, staan we er liever niet bij stil.

Mij overviel in de nachten na mijn broers dood een zwaar gevoel van eenzaamheid. Dit leven zijn we alleen binnengekomen en we zullen het alleen verlaten, en mijn broer heeft het al verlaten. Wij beseffen dat wij leven vooral door de snelheid waarmee de dagen ons ontvlieden. Sta ik weer mijn tanden te poetsen, kruip ik weer alleen mijn bed in, gaat weer de wekker... Já.

Levensvreugde

En ook: ik leef, wij leven. Als we door de bril van de dood kijken, wordt het leven scherp en schitterend. Leven – dat wonderbaarlijke geschenk dat ons toevalt. Gisteren is mijn jongste broer Dolf opnieuw grootvader geworden, een jong leven, een klein meisje is geboren. Dood en nieuw leven zo nabij doet je weer beseffen dat leven een ononderbroken wervelende stroom is van geboorte, groei, ziekte, ontplooiing, aftakeling en dood. Dit is het hier en nu: zoals je hier zit, met je warmte, je verkoudheid, je vermoeidheid, je nieuwsgierigheid, je kritische gedachten bij mijn woorden. We zijn altijd maar bezig met de dingen die we doen, en vergeten die stroom in ons die het leven zelf is, ons hier en nu zijn, dit prachtige moment van aandachtig aanwezig zijn. Dat is vreugde, levensvreugde. “Alles ademt een stille maar intense stromende vreugde van hier te zijn, dit te zijn” schrijft Maurice Knegtel in de tekst die we lazen. Hij is zenmonnik en beantwoordt vragen van zenbeoefenaren op een filosofische manier. Er is veel moois van hem te vinden op internet.

Pijnlijk moment

Levensvreugde is er niet alleen als het je goed gaat. Hanna zingt haar loflied vol vreugde op een voor haar zeer pijnlijk moment. Hanna was de 2e vrouw van Elkana en jarenlang kinderloos. Geliefd door haar man werd zij gekrenkt door haar medevrouw om haar kinderloosheid, met name bij de jaarlijkse gang naar de tempel. In de tempel huilde zij en bad tot God en zwoor dat als zij een zoon zou krijgen, zij hem aan God zou wijden. Zij kreeg haar kind, Samuel, en bracht hem naar hogepriester Eli, zodra hij de borst ontwend was. Samuel werd later door God geroepen als profeet, hij werd hogepriester en rechter en zalfde uiteindelijk koning Saul en koning David. Het is vooral daarom dat wij deze geschiedenis in de boeken terugvinden. Als Hanna de dreumes Samuel achterlaat zingt zij haar loflied, dus nog voordat zij weer zonder kind terugkeerde naar huis. Dankzij haar zoon bij God afgesmeekt en die zij moet achterlaten, is zij een vrouw met aanzien. “De onvruchtbare baart zeven zonen, en wie veel kinderen heeft, verwelkt” zingt ze. God draait alle dingen om. De onaanzienlijken wordt recht gedaan. De hoogmoedigen komen ten val.

Waar kennen we dit van?

Van het Magnificat van Maria natuurlijk. Als Maria haar nicht Elisabeth ontmoet, springt het kind waarvan zij zwanger is, de latere Johannes de Doper, óp in haar schoot. Elisabeth beschouwt dat als teken dat de zwangerschap van Maria de verlosser zal brengen en Maria barst uit in háár lofzang.

Drie onmogelijke moederschappen, 2 die komen na jaren van kinderloosheid, 1 die komt voordat er een man aan te pas kwam. Dit zijn natuurlijk geen biologische verhalen maar

verhalen waar de macht van de man, de macht van de maakbaarheid en iedere hoogmoed ter discussie worden gesteld. Levensvreugde is niet de tevredenheid nadat je hard gewerkt hebt of geniet van je rijkdom. Levensvreugde spat op als je je overgeeft aan het onmogelijke. Het valt je toe. We zouden het genade kunnen noemen, alle reden om te jubelen.

Stromende levensvreugde

Ons dagelijks leven zit meestal niet zo vol van stromende levensvreugde. Wij barsten zelden uit in gelukzalige lofzangen. Laten we eens inzoomen op dat dagelijkse leven van ons om te zien waar de levensvreugde aan ons tevoorschijn komt en hoe die eruit ziet.

Je doet hard je best, je werkt hard en vaak komt het maar niet op gang, die vreugde. Je weet niet veel beter dan gewoon door te gaan. Het helpt als je jezelf op het spoor zet van dankbaarheid, door dagelijks je zegeningen te tellen. Dat helpt je om gewoon door te gaan met een opgewekt gemoed, ook in zware tijden. En dan komt er een moment dat het vanzelf lijkt te gaan. Mijn inspanning bijvoorbeeld om een overweging te schrijven is er altijd. Ik moet altijd ergens doorheen, worstelen om op het scherm te krijgen wat geboren moet worden. Op een gegeven moment verdwijnt die moeite en is het alsof de overweging zichzelf schrijft – en dan ontstaat de vreugde – of misschien is het beter om te zeggen: dat is de vreugde. Er is nog steeds pijn of vermoeidheid of wat dan ook, maar het doet er niet toe – er is vreugdevol schrijven. En datzelfde geldt ook voor piano spelen of koken of tuinieren of behangen of mantelzorgen of fietsen. Ik herinner me lange fietsvakanties waar ik de hele dag aan het zwoegen was berg op, berg af, en dan ineens tegen de avond in een rust kwam waarmee ik nog uren door kon fietsen. Je inspanning gaat over in iets wat men soms flow noemt. Je geest is open en je handelen is ongehinderd en moeiteloos. Iets beweegt je en dit bewogen worden is vol vreugde.

Levensvreugde ervaar je als je vanuit je hart iets doet, of dat nu dansen, musiceren, overwegingen schrijven of werken is. Het is alsof je zelf wordt bewogen, omdat je dat doet wat je ziel wil dat je doet, omdat je dat doet wat op dat moment het beste gedaan kan worden. In een dergelijke flow weet ik weer waarom Jesaja jubelt: “Mijn naam staat geschreven in de palm van zijn hand”. Er is iets goddelijks dat mij draagt en door mij heen energie de wereld inzendt. Ik ben het instrument om te doen wat ik moet doen, vrijwillig ja, maar ik ben gestuurd door de hand van God. En het mooie is dat ik daar tegelijk uniek in ben en dat het niet mijn ego is.

Een vorm van dienen

Levensvreugde leidt je de goed kant uit. Als ik overwegingen of artikelen herlees die ik uit de flow van levensvreugde heb geschreven, heb ik de neiging om te zeggen: interessant verhaal heeft die vrouw geschreven. Het voelt niet “als van mij”, niet als iets dat ik heb gepresteerd. Dat vind ik eigenlijk wel heel erg leuk. Er zit een vorm van dienen aan het leven in, die voor jezelf verrassend is. Als ik heel hard werk en het me veel moeite kost – dan heb ik behoefte aan applaus en waardering, of aan een goed salaris. Ik ben namelijk bekaf en dat moet beloond worden. Maar als ik mijn ei gelegd heb, de tuin omgespit, de overweging geschreven, de berg beklommen of als ik de ogen van mijn zieke broer heb zien glimmen door ons gesprek – dan is dat niet iets waar ik een extra beloning voor hoef te hebben. De vreugde van dat moment is zelf haar eigen beloning. Dat is leven zoals het ons gegeven is.

Overigens kreeg Hanna nog 3 zonen en 2 dochters na Samuel en jaarlijks ontmoetten ze hun zoon als ze offers brachten in de tempel. Dat vind ik toch wel een geruststellend idee. Amen!

Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in god.
Wij zijn niet alleen.
Wij zijn geborgen.
Wij zijn vrij.

Ik geloof in de geest van God
de geest van de vrijheid,
die ons verbindt tot het ene levende lichaam
dat alles omvat.

Ik geloof in Jezus Christus,
die God in ons leven heeft laten zien,
die het rijk van de vrede verkondigde
en uit liefde voor ons zijn leven gaf.

Ik geloof dat Jezus leeft.
Hij bevrijdt ons van schuld,
van angst en dood.
Hij helpt ons te leven.

Ik geloof in God
die de wereld schept en bewaart,
die vraagt dat wij samenwerken
voor de wereld en de mensen.

Ik geloof in de levende God
die de wereld vernieuwt,
en die ook ons herschept
tot onvergankelijk leven.

Collecte - Vandaag 2 collectes.

Jaarlijks kiest de Duifgemeenschap een zogenoemd “jaardoel”.

Dit jaar is dat het [kinderfonds van de Voedselbank](#). Kinderen van ouders die noodgedwongen gebruik maken van de regionale voedselbank krijgen op discrete wijze een duwtje in de rug.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Gij die het sprakeloze bidden hoort
achter de woorden die wij tot U roepen.
Gij die de mensen ziet zoals geen mens.

Gij die uw woord in ons hebt neergelegd
in den beginne als een bron van weten.
Gij die ons hebt geschapen naar U toe.

Wek onze kracht,
vuur onze hartstocht aan,
heradem ons dat wij in U volharden.
Doe lichten over ons uw lieve naam.

Tafelgebed

Wij breken en wij delen
wij breken samen brood
en reiken aan elkaar de beker.

Een eeuwenoud gebaar,
dat tot ons kwam uit de geschiedenis,
herhalen wij vandaag.

Een teken van bevrijding
het vieren van gemeenschap
belijden van gelijkheid
van solidariteit.

Een volk begon de uittocht
bevrijdde zich van slavernij
het trok door de woestijn.

Een mens nam dit teken,
Jezus van Nazareth uit Palestina:
hij nam het brood, de beker.
en sprak tot ons, zijn vrienden:
zijn leven dat was delen
en werd daardoor gebroken.

Zo willen wij ook leven in solidariteit
met armen en vertrapten,
de mensen van vandaag.
Daarom herhalen wij vanmorgen
dit oud gebaar
van breken en van delen.

Nodiging

Dit oude gebaar van breken en delen, laten we het herhalen vandaag, óók vandaag.
Jezus vroeg ons hem na te volgen, ons brood en ons leven te delen met elkaar.

Laten we dat doen: ons leven, onze liefde, ons geld en onze aandacht delen met elkaar en
dát doen wat gemeenschappen al eeuwen voor elkaar betekenen: elkaar ondersteunen,
bemoedigen en inspireren.

Komt dan, want iedereen is genodigd, niemand is uitgezonderd of je nu gelovig bent of niet.
Kom en deel je leven met ons.

Breken en delen van brood en wijn

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Gij Eeuwige, Eerste en Laatste,
Vader, Moeder, God onspreekbaar
boven onze woorden uit.

Zegen uw mensen die hier nu zijn
en alle mensen, waar ook ter wereld.
Doe lichten over ons Uw aangezicht
en geef ons vrede

Vorbeden

Laat ons bidden,
laat ons de kostbaarheid beseffen van dit kwetsbare leven.
God, daal in ons neer als dauw uit de hemel,
laat ons ervaren wat de vreugde van het leven is.

Laat ons bidden, dat de vreugde in ons leven
ons hart zal doen ontwaken
en we aandacht hebben voor wie om ons heen zijn

Laat ons bidden dat ons hart overstroomt van liefde voor de mensen om ons heen
en dat we net zoveel liefde voelen voor wie verder weg zijn,
of voor de mensen die we niet kennen.

Laat ons bidden voor mensen die in tergende onzekerheid leven,
voor mensen die ziek zijn of stervend,
laat ons hart vol mededogen zijn, zodat wij naast hen kunnen staan.

Laat ons bidden voor de mensen die daders zijn van geweld,
mensen die zichzelf niet onder ogen kunnen komen.
Dat zij de levende God zullen ontmoeten die hen moed geeft en vergiffenis.

Laat ons bidden dat wij de moed hebben
om niet te weten wat we moeten doen en toch op weg gaan,
met de intentie dat iedere stap die we zetten
getuigen zal van onbegrensde liefdevolle vriendelijkheid.

Gebed om liefdevolle vriendelijkheid

Mogen alle levende wezens gelukkig zijn.
Mogen ze leven in veiligheid en vreugde.
Mogen alle levende wezens,
of ze nu zwak of sterk, man of vrouw,
dier of mens, homo of hetero, groot of klein zijn,
of we ze al dan niet kunnen zien,
of ze veraf of dichtbij zijn,
of ze geboren zijn of nog geboren moeten worden,
- mogen ze gelukkig zijn.

Laat niemand een ander bedreigen of enig schepsel
- tot welke staat het ook behoort - verachten,
laat niemand door boosheid of haat
een ander schade willen berokkenen.

Zoals een moeder waakt over haar kind,
bereid haar leven te wagen om haar enige kind te beschermen,
laten we zo met een onbegrensd hart
alle levende wezens beschermen en heel de wereld kleuren
met onbelemmerde liefdevolle vriendelijkheid.

Actie en informatie

Slotlied

Huub Oosterhuis / Henri Heuvelmans

Tijd van vloek en tijd van zegen,
tijd van droogte, tijd van regen,
dag van oogsten, tijd van nood,
tijd van stenen, tijd van brood,
tijd van liefde, nacht van waken,
uur der waarheid, dag der dagen,
toekomst die gekomen is,
woord dat vol van stilte is.

Tijd van troosten, tijd van tranen,
tijd van mooi zijn, tijd van schamen,
tijd van jagen nu of nooit,
tijd van hopen dat nog ooit.

Tijd van zwijgen, zin vergeten,
nergens blijven, niemand weten.
Tijd van kruipen, angst en spijt,
zee van tijd en eenzaamheid.

Wie aan dit bestaan verloren
nieuw begin heeft afgezworen,
wie het houdt bij wat hij heeft,
sterven zal hij ongeleefd.

Tijd van leven om met velen
brood en ademtocht te delen.

Wie niet geeft om zelfbehoud,
leven vindt hij honderdvoud.

Zegenbede

Dan zijn we nu toegekomen aan de zegenbede die ik graag met u samen bidt.
Maar eerst wil ik het eind van het gedicht voorlezen waarmee we deze viering zijn begonnen

“Geef het beste uit uw wezen

Geef het beste uit uw ziel

Zonder ooit bevreesd te wezen

Of ’t wel in goede aarde viel.”

Moge de krachtige en tedere bij ons zijn
vandaag en alle dagen van ons verdere leven.

Moge zij onze ogen en onze armen openen
opdat wij onverschrokken en met ontwaakt hart
ons leven leiden vanuit liefde.

Moge de weg ons tegemoet komen,
de wind in onze rug zijn en de zon op ons gezicht schijnen.
Moge ons diepste wezen, God in ons leven,
ons daarbij kracht en tederheid schenken en vreugde.

*De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan De Bijbel in Gewone Taal
© Nederlands Bijbelgenootschap 2014*